

Камянець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
факультет історичний
кафедра архівознавства, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Основи сімейного права. Українська.
Викладачі	Фурман Ігор Григорович, 0981029372
Профайл викладачів	http://kaf-archives.kpnu.edu.ua/furman-ihor-hryhorovych/
E-mail:	igorfurman93@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=1345
Консультації	Щоп'ятниці 16.00-17.00.

2. Анотація до курсу

Сімейне право – це система правових норм, спрямованих на врегулювання особистих немайнових та майнових відносин між: подружжям, батьками та дітьми, усиновлювачами та усиновленими, опікунами, піклувальниками та підопічними, патронатними вихователями та їх вихованцями та інших сімейних відносин між членами сім'ї та родичами. Предметом вивчення курсу виступають особисті немайнові та майнові відносини, що впливають із шлюбу, усиновлення, опіки та піклування, прийняття дитини в сім'ю для виховання та з інших підстав, які не заборонені законом і не суперечать моральним засадам суспільства і ґрунтуються на рівності та майновій самостійності їх учасників.

3. Мета та цілі курсу

Мета та цілі курсу є:

- засвоєння найважливіших правових норм та відносин сімейного права;
- вивчення джерел сімейного права;
- опанування «Сімейного кодексу України»;
- формування у студентів юридичного мислення;
- набуття умінь роботи з юридичними джерелами.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний, заочний).

5. Результати навчання

Вивчивши курс «Основи сімейного права», студенти повинні знати:

- основні положення сімейного права;
- походження держави, права і сім'ї;
- ознаки і визначення сім'ї;

- учасників сімейних відносин;
- право особи на сім'ю;
- державну охорону сім'ї;
- права та обов'язки подружжя;
- права та обов'язки матері, батька і дитини;
- права та обов'язки інших членів сім'ї;
- поняття та організаційно-правові форми влаштування дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування;
- умови укладення шлюбу (шлюбного договору);
- особливості усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами та іноземцями.

Засвоївши курс «Основ сімейного права», студенти повинні вміти:

- застосовувати знання про систему сімейного права України;
- застосовувати Конституцію, Сімейний кодекс України;
- орієнтуватися в системі чинного законодавства;
- розробляти проекти угод, інших юридичних документів.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Історія	
Рік навчання/ рік викладання	другий /2019-2020	
Семестр вивчення	четвертий	
нормативна/вибіркова	нормативна	
Кількість кредитів ЄКТС	2 кредити ЄКТС	
Загальний обсяг годин	40 год.	
Кількість годин навчальних занять	40 год.	
Лекційні заняття	20 год.	
Практичні заняття	20 год.	
Семінарські заняття	0 год.	
Лабораторні заняття	0 год.	
Самостійна та індивідуальна робота	5 год.	
Форма підсумкового контролю	<i>наприклад:залік</i>	

7. Пререквізити курсу

Вивчивши курс «Основ сімейного права», студенти повинні знати: основні положення сімейного права; походження держави, права і сім'ї; ознаки і визначення сім'ї; учасників сімейних відносин; право особи на сім'ю; державну охорону сім'ї; права та обов'язки подружжя; права та обов'язки матері, батька і дитини; права та обов'язки інших членів сім'ї; поняття та

організаційно-правові форми влаштування дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування; умови укладення шлюбу (шлюбного договору); особливості усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами та іноземцями.

Засвоївши курс „Основи сімейного права”, студенти повинні вміти: застосовувати знання про систему сімейного права України; застосовувати Конституцію, Сімейний кодекс України; орієнтуватися в системі чинного законодавства; розробляти проекти угод, інших юридичних документів.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

9. Політики курсу

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (реферат, курсова робота).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література.

Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Схема курсу

Дата / кількість акад. год.	Тема, план	Форма заняття	Матеріали	Література Інтернетресурси	Завдання, год	Вага оцінки (балів)	Термін виконання
24.09. 2 год.	<p>Тематика лекцій та семінарів з «Основ сімейного права»</p> <p>Тема 1. Поняття сімейного права та правовідносин.</p> <p>1. Визначення сімейного права, його значення в системі права.</p> <p>2. Предмет сімейного права,</p> <p>3. Метод сімейного права, основні засади сімейного права.</p>	лекція	відеоматеріали з «Конституційного права»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аграрне право України // За ред. В.З. Янчука. - К., 2000. 2. Вивід прав України. М.Грушевський, І.Франко, М.Костомаров. - Львів, 1992. 3. Возняк К.М. Кирило-Мефодієвське братство - Львів, 1921. 4. Господарське право // За ред. О.С.Щербини. - К., 2001. 5. Государственное право буржуазных и освободившихся стран // За ред. Б.А.Староду 	Переглянути презентацію / 2 год.	Рівень залишкових знань студентів визначається на основі комплексу питань теоретичного та практичного характеру. Кожне завдання складається з п'яти питань: з них закриті (третього рівня	Протягом семестру
1.10.		Лекція					

<p>2 год.</p> <p>8.10. 2 год.</p>	<p>4. Сімейні правовідносини.</p> <p>5. Поняття та види сімейних правовідносин.</p> <p>6. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин.</p> <p>7. Здійснення сімейних прав та припинення сімейних правовідносин.</p> <p>8. Захист сімейних прав та інтересів.</p> <p>9. Строки у сімейному праві України.</p> <p>Тема 2. Сімейне законодавство.</p> <p>1. Конституція України про шлюб та сім'ю.</p> <p>2. Сімейний</p>	<p>Лекція</p>	<p>відеоматеріали з «Конституційного ладу»</p> <p>відеоматеріали з «Конституційних прав, свобод та обов'язків»</p>	<p>бского. - М.,1986.</p> <p>6. Грушевський М. Конституційне питання і українство в Росії // Літературно-науковий вісник. - Львів, 1905.</p> <p>7. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть? -К., 1981.</p> <p>8. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. - Прага, 1923.</p> <p>9. Дорошенко Д. Історія України. -Т.І-ІІ. -Ужгород 1932.</p> <p>10. Драгоманов М. Вибране. - К., 1991.</p> <p>11. Ейхельман Отто. Проект конституції УНР. -Київ-Тарнів, 1920-1921.</p> <p>12. Еремов С. Біля початків українства. Генезис ідей Кирило-Мефодіївського братства // Україна. - Т.1-2. -К., 1924.</p> <p>13. Загальна теорія держави і права // За</p>	<p>написати реферат на вказану 3 год.</p> <p>опрацювати текст Конституції України (III розділ)</p>	<p>складності), одне - другого рівня складності, ще два - відкритого типу (першого рівня складності).</p> <p>Правильна відповідь одного відкритого завдання оцінюється максимально 1 балом, практичного завдання - 3 бали, закритого завдання - 5 балами.</p> <p>Загальна оцінка за виконання контрольного завдання</p>	
---------------------------------------	---	---------------	--	---	--	--	--

<p>10.10. 2 год.</p>	<p>кодекс — основне джерело сімейного законодавства. 3. Закони та інші нормативно- правові акти в системі сімейного законодавства.</p>	<p>Лекція</p>	<p>відеоматеріали з «Конституцій- ного регулювання виборів»</p>	<p>ред. В.В.Копейчи кова. -К., 2000. 14. Завальнюк О.М. Кам'янець- Подільський державний університет – опора українського державотвор ення (1918- 1920 рр.). – Симон Петлюра у контексті національно- визвольних змагань. – Збірник наукових праць. - Фастів, 1999. –С.163-170.</p>	<p>пройти тест по темі</p>	<p>виставляється середнє арифметичне із трьох і відповідає: "відмінно" - 14-15 балів "добре"- 11-13 балів "задовільно" - 8-10 балів "незадовільно" — 0-7 балів</p>	
<p>15.10. 2 год.</p>	<p>4. Цивільний кодекс України в системі сімейного законодавства. 5. Договір як джерело сімейно- правових норм. 6. Звичай як джерело сімейно- правових норм. 7. Міжнародні</p>	<p>Лекція</p>		<p>15. Інститут президентства в современном мире. -М., 1994. 16. Історія держави і права України // За ред. А.Й.Рогожин а, -Харків, 1993. 17. Історія держави і права України // За ред. А.С.Чайковс ького. -К., 2000. 18. Качан О.О. Банківське</p>	<p>підготувати рефера по темі</p>	<p>Для виконання комплексної контрольної роботи відводиться одна пара. При оцінюванні завдань теоретичного характеру виставляється</p>	
<p>17.10.</p>							

2.год.	<p>договори України в системі сімейного законодавства.</p> <p>8. Норми сімейного права іноземних держав у системі сімейного законодавства України.</p>	Лекція		<p>право. -К., 2000.</p> <p>19. Ковальський В.С. Судові правоохоронні та правозахисні органи України. -К., 2001.</p> <p>20. Колпаков В.К. Адміністративне право України. -К., 2000.</p> <p>21. Коментар до Конституції України. -К., 1996.</p> <p>22. Конституційне право України./ За ред. Тація В.Я., Погорілка В.Ф., Годики Ю.М. – К.,1999.</p> <p>23. Конституционное (государственное) право зарубежных стран.-В 2-х Т. -М., 1996.</p> <p>24. Конституційні акти України 1917-1920 рр. Невідомі Конституції України. -К., 1992.</p> <p>25. Копиленко М., Копиленко О. Еволюція українського конституціоналізму //</p>	анотувати прочитану додаткову літературу	:	
22.10. 2 год.	<p>Тема 3. Шлюб.</p> <p>1. Поняття шлюбу та його правова природа.</p> <p>2. Умови укладення шлюбу.</p> <p>3. Порядок вступу до шлюбу.</p> <p>4. Державна</p>	Лекція				" відмінно" - студент виявив всебічні та глибокі знання програмного матеріалу, вірно аргументує свої положення, відповідь має чітку та завершену форму;	
24.10 2 год.						"добре" - студент виявив повне знання програмного матеріалу, але недостатньо аргументує свою відповідь;	

<p>29.10. 2 год.</p>	<p>реєстрація шлюбу та її правове значення. 5. Недійсність шлюбу. 6. Визнання шлюбу неукладеним.</p> <p>Тема 4. Особисті немайнові та майнові правовідносини подружжя.</p> <p>1. Загальна характеристика особистих немайнових прав та обов'язків подружжя. 2. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. 3. Характеристика</p>	<p>Лекція</p> <p>Лекція</p>		<p>Право України. - 1992. -№6. 26. Котюк В.О. Основи держави і права. -К., 1997. 27. Лисенков С.Л. Конституція України: матеріали до вивчення. - К., 1997. 28. Лисяк-Рудницький І. Між історією і політикою // Сучасність. - 1996. 29. Матишевський П.С. Кримінальне право України. -К., 2000. 30. Мелашенко В.Ф. Основи Конституційного права України. -К., 1995. 31. Міхновський М. Самостійна Україна // Українська суспільно-політична думка в XX столітті. -Т.І. -Сучасність. - 1989. 32. Молдован В. Основи держави і права. -К., 1996.</p>	<p>"задовільно" - студент виявив недостатнє знання програмного матеріалу, аргументація висновки слабкі; "незадовільно" - студент виявив серйозні огріхи в знанні програмного матеріалу, не вмів робити самостійних висновків.</p>	
--------------------------	--	-----------------------------	--	---	--	--

<p>31.10. 2 год.</p>	<p>майнових правовідносин подружжя.</p> <p>4. Правовий режим роздільного майна подружжя.</p> <p>5. Правовий режим спільного майна подружжя.</p> <p>6. Поділ сімейного майна подружжя.</p> <p>7. Договірний режим майна подружжя.</p> <p>8. Шлюбний договір.</p> <p>9. Права та обов'язки подружжя щодо утримання.</p> <p>Тема 5. Правовідносини батьків і дітей.</p> <p>1. Визначення походження</p>	<p>Лекція</p>		<p>33. Муравьев Н. Проект Конституції // Фонвизин М. Обозрение проявлений политическо й жизни в России. -М., 1907.</p> <p>34. Мухіна М.Ю. Перша Конституція Радянської України // Трибуна лектора. - 1989. -№10.</p> <p>35. Нагаєвський І. Історія української держави. -К., 1994.</p> <p>36. Основи держави і права України // За ред. І.Усенка. -К., 1994</p> <p>37. Основи конституційн ого права України // За ред. В.В.Копейчи кова.-К., 2000.</p> <p>38. Пестель П. Русская правда. Наказ Временному правлению. - СПБ., 1906.</p> <p>39. Погорілко В.Ф. Нова Конституція України. -К., 1996.</p> <p>40. Права людини.</p>			
--------------------------	---	---------------	--	---	--	--	--

	<p>дітей.</p> <p>2. Загальні підстави виникнення прав і обов'язків батьків і дітей.</p> <p>3. Визначення походження дитини від батьків, які перебувають у шлюбі між собою.</p> <p>4. Оспорювання батьківства, материнства.</p> <p>Тема 6. Особисті немайнові та майнові правовідносини батьків і дітей.</p> <p>1. Поняття немайнових правовідносин</p>			<p>Міжнародні договори України. -К., 1992.</p> <p>41. Правознавство // За ред М.Наснюка. - Львів, 1994.</p> <p>42. Правознавство // За ред В.В.Копейчикова. -К., 2001.</p> <p>43. Приймак Т. Конституційний проект М.Грушевського з 1905 року // Український історичний журнал. - 1991. -№1.</p> <p>44. Прицак О. Пилип Орлик, його конституція і бачення проблем тогочасної України // Дзвін. -1990. -№2.</p> <p>45. Сергійчук В.І. Національна символіка України. -К., 1992.</p> <p>46. Скотинський Т.Український герб та прапор. - Львів,1995.</p> <p>47. Спосаренко А.Г., Томенко М.В. Історія української конституції.- К., 1993.</p>			
--	---	--	--	--	--	--	--

	<p>батьків і дітей.</p> <p>2. Правовідносини батьків і дітей з приводу майна.</p> <p>3. Аліментні правовідносини батьків і дітей.</p> <p>4. Обов'язки батьків утримувати дитину.</p> <p>5. Стягнення аліментів за минулий час і заборгованість за аліменти.</p> <p>6. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей та його виконання.</p> <p>7. Припинення обов'язку</p>			<p>48. Смолій В.А., Степанков В.С. Богдан Хмельницький. -К., 1995.</p> <p>49. Стахів М. Гетьманський режим в 1918 р. і його праводержавні якості. - Скреттон, 1950.</p> <p>50. Теорія держави і права // За ред. С.Д.Гусарева. -К., 2001.</p> <p>51. Ткаченко В. Національна символіка в контексті історії України // Голос України. - 1991. -№107, 108, 110.</p> <p>52. Трембіцький В. Український гімн та інші патріотичні пісні. -Рим, 1973.</p> <p>53. Хоптяр Ю.А. Основи конституційного права – Кам'янець-Подільський, 2000.</p> <p>54. Хоптяр Ю.А. Основи права. – Кам'янець-Подільський, 2002.</p> <p>55. Хрестоматія з</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

	<p>батьків утримувати дитину.</p> <p>8. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків та його виконання.</p> <p>9. Правовідносин и інших членів сім'ї та родичів.</p> <p>10. Особисті немайнові правовідносини інших членів сім'ї.</p> <p>11. Майнові правовідносини інших членів сім'ї.</p> <p>Тема 7. Усиновлення як форма влаштування</p>			<p>правознавств а. -К., 1998.</p> <p>56. Цивільне право // За ред. О.В.Дзери. - К., 2001.</p> <p>57. Чотири Універсали. - К., 1990.</p> <p>58. Чубатий М. Огляд історії українського права. - Мюнхен, 194 6-1947.</p> <p>59. Чубатий М. Основи державного устрою Західно- Української республіки. - Львів, 1920.</p> <p>60. Шелухін С. Історико- правничі підстави української державності. -Вінніпег, 1929.</p> <p>61. Шульженко Ф.П., Андрузяк Т.Т. Історія політичних правових вчень. -К., 2001.</p> <p>62. Яковлів А. Основи Конституції УНР. - Париж, 1935.</p> <p>63. Яковлів А. Українсько- московські договори в XVII-XVIII</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

	<p>дітей.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність усиновлення. 2. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення. 3. Визнання усиновлення недійсним. 4. Скасування усиновлення. 5. Позбавлення усиновлювача батьківських прав. <p>Тема 8. Опіка і піклування над дітьми.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і значення опіки та піклування 			<p>ст. –Вашава, 1994.</p> <p>64. Яневський Д. ХІ Конституція України в ХХ сторіччі // Філософська і соціологічна думка. -1991. -№8.</p> <p>65. Яневський Д. Маловідомі конституційні акти України 1917-1920 рр. -К., 1991.</p>			
--	---	--	--	--	--	--	--

- над дітьми.
2. Встановлення
опіки та
піклування над
дітьми.
3. Права дитини,
над якою
встановлено
опіку або
піклування.
4. Права та
обов'язки
опікунів та
піклувальників.
5. Припинення
опіки або
піклування над
дітьми.
6. Звільнення
опікуна та
піклувальника
дитини від їх
обов'язків.

Тема 9. Патронат

над дітьми.

1. Поняття патронату над дітьми та його відмінність від інших форм влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.
2. Підстави виникнення та припинення патронату над дітьми.
3. Договір про патронат.
4. Припинення патронату над дітьми.

Тема 10. Правове регулювання сімейних відносин за участю

іноземців та осіб без громадянства.

1. Сімейні правовідносини з іноземцями.
2. Колізійні питання укладення шлюбу.
3. Правове регулювання розірвання шлюбу з іноземцями.
4. Спірні проблеми визначення походження дитини.
5. Спірні питання усиновлення.
6. Спірні питання опіки і піклування.

	<p>7. Застосування законів іноземних держав.</p> <p>8. Визнання в Україні актів цивільного стану, зареєстрованих за законами іноземних держав.</p> <p>1.</p>						
	<p>Тема 1. Поняття сімейного права та правовідносин.</p> <p>1. Визначення сімейного права, його значення в системі права.</p> <p>2. Предмет сімейного права,</p>	<p>Практичне заняття</p>		<p>66. Аграрне право України // За ред. В.З.Янчука. - К., 2000.</p> <p>67. Вивід прав України. М.Грушевський, І.Франко, М.Костомаров. - Львів, 1992.</p> <p>68. Возняк К.М. Кирило-Мефодієвське братство - Львів, 1921.</p>			

	<p>3. Метод сімейного права, основні засади сімейного права.</p> <p>4. Сімейні правовідносини.</p> <p>5. Поняття та види сімейних правовідносин.</p> <p>6. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин.</p> <p>7. Здійснення сімейних прав та припинення сімейних правовідносин.</p> <p>8. Захист сімейних прав та інтересів.</p> <p>9. Строки у сімейному праві</p>	<p>Практичне заняття</p>		<p>69. Господарське право // За ред. О.С.Щербини. -К., 2001.</p> <p>70. Государственное право буржуазных и освободившихся стран // За ред. Б.А.Стародубского. - М.,1986.</p> <p>71. Грушевський М. Конституційне питання і українство в Росії // Літературно-науковий вісник. - Львів, 1905.</p> <p>72. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть? -К., 1981.</p> <p>73. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. - Прага, 1923.</p> <p>74. Дорошенко Д. Історія України. -Т.І-ІІ. -Ужгород 1932.</p> <p>75. Драгоманов М. Вибране. - К., 1991.</p> <p>76. Ейхельман Отто. Проект конституції УНР. -Київ-Тарнів, 1920-1921.</p>		
--	--	--------------------------	--	--	--	--

	<p>України.</p> <p>Тема 2. Сімейне законодавство.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України про шлюб та сім'ю. 2. Сімейний кодекс – основне джерело сімейного законодавства. 3. Закони та інші нормативно-правові акти в системі сімейного законодавства. 4. Цивільний кодекс України в системі сімейного законодавства. 5. Договір як 	<p>Практичне заняття</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>77. Еремов С. Біля початків українства. Генезис ідей Кирило-Мефодіївського братства // Україна. - Т.1-2. -К., 1924.</p> <p>78. Загальна теорія держави і права // За ред. В.В.Копейчкова. -К., 2000.</p> <p>79. Завальнюк О.М. Кам'янець-Подільський державний університет – опора українського державотворення (1918-1920 рр.). – Симон Петлюра у контексті національно-визвольних змагань. – Збірник наукових праць. - Фастів, 1999. –С.163-170.</p> <p>80. Институт президенства в современном мире. -М., 1994.</p> <p>81. Історія держави і права України // За ред.</p>		
--	--	--------------------------	--------------------------	---	--	--

	<p>джерело сімейно-правових норм.</p> <p>6. Звичай як джерело сімейно-правових норм.</p> <p>7. Міжнародні договори України в системі сімейного законодавства.</p> <p>8. Норми сімейного права іноземних держав у системі сімейного законодавства України.</p> <p>Тема 3. Шлюб.</p> <p>1. Поняття шлюбу</p>	<p>Практичне заняття</p>		<p>А.Й.Рогожин а, -Харків, 1993.</p> <p>82. Історія держави і права України // За ред. А.С.Чайковського. -К., 2000.</p> <p>83. Качан О.О. Банківське право. -К., 2000.</p> <p>84. Ковальський В.С. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України. -К., 2001.</p> <p>85. Колпаков В.К. Адміністративне право України. -К., 2000.</p> <p>86. Коментар до Конституції України. -К., 1996.</p> <p>87. Конституційне право України./ За ред. Тація В.Я., Погорілка В.Ф., Тодики Ю.М. – К.,1999.</p> <p>88. Конституційне (государственное) право зарубешньх стран.-В 2-х Т. -М., 1996.</p> <p>89. Конституційні акти</p>		
--	---	--------------------------	--	--	--	--

	<p>та його правова природа.</p> <p>2. Умови укладення шлюбу.</p> <p>3. Порядок вступу до шлюбу.</p> <p>4. Державна реєстрація шлюбу та її правове значення.</p> <p>5. Недійсність шлюбу.</p> <p>6. Визнання шлюбу неукладеним.</p> <p>Тема 4. Особисті немайнові та майнові правовідносини подружжя.</p> <p>1. Загальна характеристика особистих</p>	<p>Практичне заняття</p> <p>Практичне заняття</p>		<p>України 1917-1920 рр. Невідомі Конституції України. -К., 1992.</p> <p>90. Копиленко М., Копиленко О. Еволюція українського конституціоналізму // Право України. - 1992. -№6.</p> <p>91. Котюк В.О. Основи держави і права. -К., 1997.</p> <p>92. Лисенков С.Л. Конституція України: матеріали до вивчення. - К., 1997.</p> <p>93. Лисяк-Рудницький І. Між історією і політикою // Сучасність. - 1996.</p> <p>94. Матишевський П.С. Кримінальне право України. -К., 2000.</p> <p>95. Мелашенко В.Ф. Основи Конституційного права України. -К., 1995.</p> <p>96. Міхновський М. Самостійна Україна //</p>			
--	---	---	--	--	--	--	--

<p>немайнових прав та обов'язків подружжя.</p> <p>2. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя.</p> <p>3. Характеристика майнових правовідносин подружжя.</p> <p>4. Правовий режим роздільного майна подружжя.</p> <p>5. Правовий режим спільного майна подружжя.</p> <p>6. Поділ сімейного майна подружжя.</p> <p>7. Договірний режим майна подружжя.</p> <p>8. Шлюбний договір.</p> <p>9. Права та</p>	<p>Практичне заняття</p> <p>Практичне заняття</p>		<p>Українська суспільно-політична думка в XX столітті. -Т.І. -Сучасність. -1989.</p> <p>97. Молдован В. Основи держави і права. -К., 1996.</p> <p>98. Муравьев Н. Проект Конституції // Фонвизин М. Обзорение проявлений политической жизни в России. -М., 1907.</p> <p>99. Мухіна М.Ю. Перша Конституція Радянської України // Трибуна лектора. -1989. -№10.</p> <p>100. Нагаєвський І. Історія української держави. -К., 1994.</p> <p>101. Основи держави і права України // За ред. І.Усенка. -К., 1994</p> <p>102. Основи конституційного права України // За ред. В.В.Копейчикова. -К., 2000.</p>			
---	---	--	--	--	--	--

	<p>обов'язки подружжя щодо утримання.</p> <p>Тема 5. Правовідносини батьків і дітей.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення походження дітей. 2. Загальні підстави виникнення прав і обов'язків батьків і дітей. 3. Визначення походження дитини від батьків, які перебувають у шлюбі між собою. 	<p>і Практичне заняття</p>		<p>103.Пестель П. Русская правда. Наказ Временному правлению. - СПб., 1906.</p> <p>104.Погорілко В.Ф. Нова Конституція України. -К., 1996.</p> <p>105.Права людини. Міжнародні договори України. -К., 1992.</p> <p>106.Правознавство // За ред М.Наснюка. - Львів, 1994.</p> <p>107.Правознавство // За ред В.В.Копейчикова. -К., 2001.</p> <p>108.Приймак Т. Конституційний проект М.Грушевського з 1905 року // Український історичний журнал. - 1991. -№1.</p> <p>109.Пріцак О. Пилип Орлик, його конституція і бачення проблем тогочасної України // Дзвін. -1990. -№2.</p> <p>110.Сергійчук В.І. Національна символіка</p>			
--	---	----------------------------	--	---	--	--	--

	<p>4. Оспорювання батьківства, материнства.</p> <p>Тема 6. Особисті немайнові та майнові правовідносини батьків і дітей.</p> <p>1. Поняття немайнових правовідносин батьків і дітей.</p> <p>2. Правовідносини батьків і дітей з приводу майна.</p> <p>3. Аліментні правовідносини батьків і дітей.</p> <p>4. Обов'язки батьків утримувати дитину.</p> <p>5. Стягнення аліментів за</p>			<p>України. -К., 1992.</p> <p>111.Скотинський Т.Український герб та прапор. - Львів,1995.</p> <p>112.Слосаренко А.Г., Томенко М.В. Історія української конституції.- К., 1993.</p> <p>113.Смолій В.А., Степанков В.С. Богдан Хмельницький. -К., 1995.</p> <p>114.Стахів М. Гетьманський режим в 1918 р. і його праводержавні якості. - Скрептон, 1950.</p> <p>115.Теорія держави і права // За ред. С.Д.Гусарева . -К., 2001.</p> <p>116.Ткаченко В. Національна символіка в контексті історії України // Голос України. - 1991. -№107, 108, 110.</p> <p>117.Трембіцький В. Український гімн та інші патріотичні пісні. -Рим, 1973.</p>		
--	---	--	--	---	--	--

	<p>минулий час і заборгованість за аліменти.</p> <p>6. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей та його виконання.</p> <p>7. Припинення обов'язку батьків утримувати дитину.</p> <p>8. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків та його виконання.</p> <p>9. Правовідносини і інших членів сім'ї та родичів.</p> <p>10. Особисті немайнові</p>			<p>118.Хоптяр Ю.А. Основи конституційного права – Кам'янець-Подільський, 2000.</p> <p>119.Хоптяр Ю.А. Основи права. – Кам'янець-Подільський, 2002.</p> <p>120.Хрестоматія з правознавства. -К., 1998.</p> <p>121.Цивільне право // За ред. О.В.Дзери. - К., 2001.</p> <p>122.Чотири Універсали. - К., 1990.</p> <p>123.Чубатий М. Огляд історії українського права. - Мюнхен, 1946-1947.</p> <p>124.Чубатий М. Основи державного устрою Західно-Української республіки. - Львів, 1920.</p> <p>125.Шелухін С. Історико-правничі підстави української державності. -Вінніпег, 1929.</p> <p>126.Шульженко Ф.П., Андрузяк Т.Т. Історія</p>		
--	--	--	--	--	--	--

	<p>правовідносини інших членів сім'ї.</p> <p>11. Майнові правовідносини інших членів сім'ї.</p> <p>Тема 7. Усиновлення як форма влаштування дітей.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність усиновлення. 2. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення. 3. Визнання усиновлення недійсним. 4. Скасування усиновлення. 5. Позбавлення 			<p>політичних правових вчень. -К, 2001.</p> <p>127. Яковлів А. Основи Конституції УНР. - Париж, 1935.</p> <p>128. Яковлів А. Українсько-московські договори в XVII-XVIII ст. -Вашава, 1994.</p> <p>129. Яневський Д. XI Конституція України в XX сторіччі // Філософська і соціологічна думка. -1991. -№8.</p> <p>130. Яневський Д. Маловідомі конституційні акти України 1917-1920 рр. -К, 1991.</p>		
--	---	--	--	---	--	--

усиновлювача
батьківських
прав.

**Тема 8. Опіка і
піклування над
дітьми.**

1. Поняття і
значення опіки
та піклування
над дітьми.
2. Встановлення
опіки та
піклування над
дітьми.
3. Права дитини,
над якою
встановлено
опіку або
піклування.
4. Права та
обов'язки
опікунів та
піклувальників.
5. Припинення

опіки або
піклування над
дітьми.

6. Звільнення
опікуна та
піклувальника
дитини від їх
обов'язків.

**Тема 9. Патронат
над дітьми.**

1. Поняття
патронату над
дітьми та його
відмінність від
інших форм
влаштування
дітей,
позбавлених
батьківського
піклування.

2. Підстави
виникнення та
припинення
патронату над

- дітьми.
3. Договір про патронат.
4. Припинення патронату над дітьми.

Тема 10. Правове регулювання сімейних відносин за участю іноземців та осіб без громадянства.

1. Сімейні правовідносини з іноземцями.
2. Колізійні питання укладення шлюбу.
3. Правове регулювання розірвання шлюбу з іноземцями.
4. Спірні

	<p>проблеми визначення походження дитини.</p> <p>5. Спірні питання усиновлення.</p> <p>6. Спірні питання опіки і піклування.</p> <p>7. Застосування законів іноземних держав.</p> <p>8. Визнання в Україні актів цивільного стану, зареєстрованих за законами іноземних держав.</p>						
--	---	--	--	--	--	--	--

****Якщо література подається в скороченому вигляді, то розшифрування розмістити в кінці (Список рекомендованої літератури).*

Перелік основної літератури.

1. Аграрне право України // За ред. В.З.Янчука. -К., 2000.
2. Вивід прав України. М.Грушевський, І.Франко, М.Костомаров. -Львів, 1992.
3. Господарське право // За ред. О.С.Щербини. -К., 2001.
4. Государственное право буржуазных и освободившихся стран // За ред. Б.А.Стародубского. -М., 1986.
5. Грушевський М. Конституційне питання і українство в Росії // Літературно-науковий вісник. -Львів, 1905.
6. Дністрянський С. Загальна наука права і політики. -Прага, 1923.
7. Ейхельман Отто. Проект конституції УНР. -Київ-Тарнів, 1920-1921.
8. Загальна теорія держави і права // За ред. В.В.Копейчикова. -К., 2000.
9. Історія держави і права України // За ред. А.Й.Рогожина, -Харків, 1993.
10. Історія держави і права України // За ред. А.С.Чайковського. -К., 2000.
11. Качан О.О. Банківське право. -К., 2000.
12. Ковальський В.С. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України. -К., 2001.
13. Колпаков В.К. Адміністративне право України. -К., 2000.
14. Коментар до Конституції України. -К., 1996.
15. Конституційне право України./ За ред. Тація В.Я., Погорілка В.Ф., Тодики Ю.М. – К., 1999.
16. Конституционное (государственное) право зарубежных стран. -В 2-х Т. -М., 1996.
17. Конституційні акти України 1917-1920 рр. Невідомі Конституції України. -К., 1992.
18. Копиленко М., Копиленко О. Еволюція українського конституціоналізму // Право України. -1992. -№6.
19. Котюк В.О. Основи держави і права. -К., 1997.
20. Лисенков С.Л. Конституція України: матеріали до вивчення. -К., 1997.
21. Матишевський П.С. Кримінальне право України. -К., 2000.
22. Мелашенко В.Ф. Основи Конституційного права України. -К., 1995.
23. Молдован В. Основи держави і права. -К., 1996.
24. Нагаєвський І. Історія української держави. -К., 1994.
25. Основи держави і права України // За ред. І.Усенка. -К., 1994

26. Основи конституційного права України // За ред. В.В.Копейчикова. -К., 2000.
27. Погорілко В.Ф. Нова Конституція України. -К., 1996.
28. Права людини. Міжнародні договори України. -К., 1992.
29. Правознавство // За ред. М.Наснюка. -Львів, 1994.
- 30. Правознавство // За ред. В.В.Копейчикова. -К., 2001.**
31. Приймак Т. Конституційний проект М.Грушевського з 1905 року // Український історичний журнал. -1991. -№1.
32. Прицак О. Пилип Орлик, його конституція і бачення проблем тогочасної України // Дзвін. -1990. -№2.
33. Сергійчук В.І. Національна символіка України. -К., 1992.
34. **Сімейний кодекс України. – К., 2019.**
35. **Сімейне право України: Підручник / Заг. Ред.. В.І.Борисової та І.В.Жилінкова. – К.:Юрінком Інтер, 2006. – 264 с.**
36. Скотинський Т. Український герб та прапор. -Львів, 1995.
37. Слюсаренко А.Г., Томенко М.В. Історія української конституції. -К., 1993.
38. Теорія держави і права // За ред. С.Д.Гусарева. -К., 2001.
- 39. Хоптяр Ю.А. Основи конституційного права. – Кам’янець-Подільський, 2000.**
- 40. Хоптяр Ю.А. Основи права. – Кам’янець-Подільський, 2002.**
- 41. Хоптяр Ю.А. Адамовський В.І. Основи правознавства: Навчальний посібник. – Кам’янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. – 296 с.**
42. Хрестоматія з правознавства. -К., 1998.
43. Цивільний кодекс України. – К., 2018.
44. Цивільне право // За ред. О.В.Дзери. -К., 2001.
45. Чубатий М. Огляд історії українського права. -Мюнхен, 1946-1947.
46. Шелухін С. Історико-правничі підстави української державності. -Вінніпег, 1929.
47. Шульженко Ф.П., Андрузяк Т.Т. Історія політичних правових вчень. –К., 2001.
48. Яневський Д. XI Конституція України в ХХ сторіччі // Філософська і соціологічна думка. -1991. -№8.

11. Система оцінювання та вимоги

Дані критерії покладені в основу перевірки залишкових знань студентів при написанні комплексної роботи.

Рівень залишкових знань студентів визначається на основі комплексу питань теоретичного та практичного характеру. Кожне завдання складається з п'яти питань: з них закриті (третього рівня складності), одне - другого рівня складності, ще два - відкритого типу (першого рівня складності).

Правильна відповідь одного відкритого завдання оцінюється максимально 1 балом, практичного завдання - 3 бали, закритого завдання - 5 балами.

Загальна оцінка за виконання контрольного завдання виставляється середнє арифметичне із трьох і відповідає:

"відмінно" - 14-15 балів

"добре"- 11-13 балів "задовільно" - 8-10 балів "незадовільно" — 0-7 балів

Для виконання комплексної контрольної роботи відводиться одна пара.

При оцінюванні завдань теоретичного характеру виставляється:

" відмінно" - студент виявив всебічні та глибокі знання програмного матеріалу, вірно аргументує свої положення, відповідь має чітку та завершену форму;

"добре" - студент виявив повне знання програмного матеріалу, але недостатньо аргументує свою відповідь;

"задовільно" - студент виявив недостатнє знання програмного матеріалу, аргументація висновки слабкі;

"незадовільно" - студент виявив серйозні огріхи в знанні програмного матеріалу, не вміє робити самостійних висновків.